

а також зрозуміти способи логічного викладу змісту та обсяг нормативно-правової аргументації. Особливо цінним цей досвід є для студентів, які вперше беруться за реальну справу і відчують певну невпевненість і страх помилки.

Отже, рішення Верховного Суду, є невід'ємним інструментом в діяльності юридичної клініки, який передбачає велику кількість способів його використання. Слід зауважити, що для досягнення відповідних результатів необхідний системний підхід до використання рішень Верховного Суду при професійній підготовці майбутніх юристів.

Література

1. Посібник з написання судових рішень у цивільному і кримінальному судочинстві. Київ: Ваіте, 2016. 206 с.

2. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19/paran250#n250>

3. Рибачук А.В. Сучасний стан і проблематика фахової підготовки майбутніх юристів. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2011. Вип. 28. С. 441-447.

УДК 347.2.4(043.2)

Щербина Б.С., к.ю.н.,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ШЛЯХОМ УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ ДОВІРЧОЇ ВЛАСНОСТІ

Нещодавні зміни до цивільного законодавства, що були внесені законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання інвестиційної діяльності в Україні» від 20.09.2019 р., ввели в українське правове поле вже відомий вітчизняному цивільному праву інститут довірчої власності в новій ролі – як способу забезпечення зобов'язання. Відповідно до ч. 1 ст. 597-1 Цивільного кодексу України (далі - ЦКУ) за договором про встановлення довірчої власності одна сторона (довірчий засновник) передає майно другій стороні (довірчому власнику) на праві довірчої власності для забезпечення зобов'язання боржника за кредитним договором, договором позики. Як вбачається із самого визначення, новий спосіб забезпечення зобов'язання є подібним до давно відомої та вдосконаленої роками практики іпотеки [1].

Довірча власність використовувалась ще в Римському праві. *Fiducia cum creditore* полягала в наступному: боржник шляхом манципації або *in*

jure cessio передавав свою річ свою до квіритської власності кредитора, однак при цьому укладав з останнім договір (*fiducia cum creditore*), за яким кредитор зобов'язувався у випадку сплати боргу повернути річ заново у власність боржника (*remancipare* или *in jure cedere*) [2].

У праві окремих країн Європи є досить поширеним застосування фідуціарної власності як способу забезпечення зобов'язання. Як зазначає К.Г. Некіт: «У Німеччині доволі широко використовується так звана фідуція-забезпечення, коли дебітор передає кредитору у якості забезпечення свою власність, яку кредитор зобов'язується повернути дебітору за умови повної виплати боргу. Цей спосіб забезпечення має назву *sicherungsuebereinigung* для майна і *sicherungsabtretung* для майнових прав, та був свого часу розроблений у Німеччині судовою практикою з метою уникнення низки законодавчих обмежень, пов'язаних з використанням застави. За допомогою цієї правової конструкції позичальник передає кредитору право власності на рухому річ, що передається як забезпечення зобов'язання, для чого укладається угода про збереження речі у володінні позичальника і про встановлення опосередкованого володіння кредитора. Дозволивши опосередковане володіння на підставі довірчої угоди, правосуддя легалізувало забезпечення кредиту рухомістю без її передачі у володіння кредитора» [3].

Розглядаючи інститут довірчої власності в Україні, слід відмітити, що на сьогодні його застосування обмежується самим законодавцем та пропонується саме як альтернатива іншим способам забезпечення зобов'язання. Так, відповідно до ч. 4 ст. 597-1 ЦКУ до надання кредиту або позики, що забезпечується переданням нерухомого майна у довірчу власність, кредитор зобов'язаний запропонувати боржнику надання такого кредиту, позики, можливість забезпечити виконання цих зобов'язань іншим способом [1].

Сама природа довірчої власності як способу забезпечення зобов'язання є доволі цікавою, оскільки спосіб забезпечення зобов'язання визначається як різновид права власності на майно, а не як певне обтяження майна боржника. На наш погляд, таке визначення довірчої власності, надання їй статусу права власності породжує певні правові невизначеності у частині оподаткування, способах захисту та реалізації прав власника.

Задоволення вимог кредитора за договором довірчої власності відбувається шляхом звернення стягнення на об'єкт довірчої власності, а саме, його продажу довірчим власником будь-якій особі-покупцеві. При цьому законом також передбачено, що договором про встановлення довірчої власності може бути передбачено інший порядок звернення стягнення на об'єкт довірчої власності, мінімальна ціна продажу такого об'єкта довірчим власником або ж право довірчого власника отримати

об'єкт довірчої власності у свою власність (без обмежень на користування та розпорядження) у рахунок виконання зобов'язань боржника [1].

Введення нових правових конструкцій в цивільне право України є свідченням постійного і невинного розвитку як суспільних відносин, так і правової науки в Україні. Довірча власність як спосіб забезпечення зобов'язання хоч і є давньою правовою конструкцією, однак в такому вигляді є безперечно новелою для нашого права. Видається необхідним напрацювання хоча б базової практики, співставлення довірчої власності з іпотекою в реальній практиці для розуміння життєздатності нової правової конструкції, її переваг та недоліків.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n6350>

2. Боголепов Н.П. Учебник истории римского права (под редакцией и с предисловием Томсинова В.А.). 2004. URL: <https://lawbook.online/rimskoe-pravo/108-zarodyish-zaloga-fiducia-cum-76245.html>.

3. Некіт К.Г. Довірча власність як спосіб забезпечення виконання зобов'язань: аналіз вітчизняного та зарубіжного законодавства. Часопис цивілістики. 2016. С. 78–81.

УДК 347.61 (043.2)

Ямненко Т.М., д.ю.н.,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ГЕНДЕРНИЙ ВИМІР СІМЕЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Останніми роками в Україні можна споглядати значимі перетворення у шлюбно-репродуктивній поведінці людей. Дані перетворення розглядаються як складова демографічних змін, їх також пов'язують з трансформацією гендерних ролей і знеціненням сімейних відносин (все більшої популярності набирають так звані цивільні шлюби), масовим виходом представниць прекрасної статі на ринок праці [1]. Зменшення загальної тенденції народження дітей (в тому числі одночасне зростання частки народжуваності поза шлюбом) в Україні та країнах Європейського Союзу, помітні зміни шлюбно-репродуктивної поведінки громадян, старіння материнства стають доволі проблемними. Фактори негативних дітородних тенденцій віддзеркалюють загальносвітові, а саме трансформації інститутів сім'ї і материнства (батьківства), також зміни репродуктивної і сімейної поведінки жінок і чоловіків. В Україні основним типом організації подружніх стосунків являється зареєстрований шлюб. Так, протягом останніх років спостерігається